

بنام خداوند بخشنده مهربان

دانشنامهء حافظ شناسی

«جلد اول»

پژوهش و نگارش:

پرفسور حمید رانخوندزاده

(متخلص به: آرمان آزاده)

پاریس:

بهار ۲۰۰۸ میلادی برابر با ۱۳۸۷ خورشیدی

فہرست کھلی مطالب

صفحہ	عنوان
۱۳	پیش گفتار
۱۹	کلیات حافظ شناسی
۳۰۹	غزل اول (الایا ایہا الساقی ادر کاساً و ناولہا)
۴۷۱	غزل دوم (صلاح کار کجا و من خراب کجا)
۵۳۳	غزل سوم (اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل مارا)
۶۰۵	غزل چہارم (صبابہ لطف بگو آن غزال رعنا را)
۶۴۹	بازنگری در کار برد «می» اکل
۶۵۳	فہرست آیات
۶۵۵	منابع و مآخذ
۶۶۷	فہرست مندرجات

پیش‌گفتار:

از پانزده سال پیش وقتی به فکر بازنگشتی از حرفه تخصص بیماری‌های پوست و آلرژی اقدام تصمیم گرفتم از خود یادگاری باقی بگذارم. به گذشته پزشکی خود اندیشیدم سابقه سالها اسادی دانشگاه، محارث شش جلد کتاب با استفاده از تخصص خود (سه جلد به فارسی و سه جلد به فرانس)، انتشارات از صد مقاله تخصصی، آموزش هزاران دانشجوی پزشکی، ده‌ها استرن و آسیان تخصص بیماری‌های پوست و آلرژی. ارائه نتیجه تحقیقاتم در قلمرو حرفه تخصصی و عضویت در انجمن‌های بین‌المللی و بالآخره درمان بیش از شصت هزار بیمار؛ مراقب کرد که در رشته پزشکی به اندازه توانم به جامعه خدمت کرده‌ام؛ بنابراین بر آن شدم که باقی عمر را صرف کاری غیر از پزشکی نکنم. علاقه من به ادبیات بسیار غنی و دلنشین فارسی، عشق به حافظ و خواندن یادگاری‌های بکارگرمی ام، روانشاد دکتر قاسم غنی (دبارة حافظ، ملاقات و مصاحبه با استاد بهاء‌الدین ترشابی) برای اولین قسمت فیلم مستند دبارة حافظ) مرا به سوی شعر فارسی جلب و جذب کرد.

هر چند کتاب و مقاله دبارة شاعران بزرگ فارسی، به اندازه لازم به چاپ رسیده و لنگه‌های باسکوه دبارة آنان در ایران و سراسر جهان بر گزار شده است ولی متأسفانه فیلم مستندی دبارة آن‌ها ساخته نشده است.

به این فکر اقدام که زندگانی پنج شاعر بزرگ فارسی کو یعنی سعدی، حافظ، خیام، مولوی و فردوسی توسی را به تصویر کشم. در همان آغاز به چند مشکل برخوردیم:

۱. این کار بودجه کلانی لازم داشت. به یاری خداوند، بدون کمک هیچ شخص یا سازمانی از حاصل یک عمر طبابت خود، و کمک مادری فرزندانم دکتر مایون آزاده و دکتر (مهندس) کامران آزاده هزینه این کار تأمین شد.

۲. سناریوهای لازم را پس از پنج سال تحقیق و مطالعه، نوشتم ولی موقع اجرای آن به اشکال بزرگتری برخوردیم: مشکل فیلم‌سازی!

کلاس بازره و کتاب ما خواندم و آنرا به‌آرامی آموختم. مشکل بعدی تجهیزات و لوازم فیلم‌برداری و فیلم‌سازی بود که آن را به‌تیم تهیه کردم.

در طی پنج سال و به‌پشتوانه تحقیقات و مطالعات دبارة سعدی شیرازی از یک سو و آموختن روش‌ها و تکنیک‌های فیلم‌سازی، از سوی دیگر، اولین فیلم مستند خود را دبارة سعدی، که طبق معیارهای بین‌المللی، پنجاه و دو دقیقه طول می‌کشد؛ آماده کردم. این فیلم مستند به زبانهای انگلیسی و فرانسه نیز ترجمه شد.

دبارة حافظ شیرازی، روش خود را تغییر دادم و بیشتر به مصاحبه با حافظ‌شناسان معروفی پرداختم که شهرت جهانی داشتند و از نتایج دانسته‌های علمی و ادبی آنان بهره‌مند شدم.

ولی در این راه نیز مشکل جدیدی پیش آمد! و آن اقامت حافظ‌شناسان در مناطق و شهرهای مختلف دنیا، آلمان، آمریکا، فرانسه، ایران و غیره بود. برای ملاقات این دانشمندان

ادب فارسی به چهار گوشه جهان سفر کردم و با حافظ‌شناسان ملاقات نموده و نکته‌ها آموختم. فیلم مستند اول خود را دبارة خواجه یاری دانش آن‌ها و یافته‌های خود، به سه زبان فارسی،

فرانسوی و انگلیسی، در پنجاه و دو دقیقه ساختم. سومین مستند خود یعنی دوتین، بخش حافظ (به نام قرآن و حافظ قرآن) را نیز به همین سبک به زبان فارسی و فرانسوی به پایان بردم.